

FERROVIATICKÁ FLÓRA OKRESU OSTRAVA-MĚSTO

David Hlisenkovský

david.hlisenkovsky@email.cz

Abstrakt

Nejen člověku slouží železnice takřka po dvě století k neustálému přemísťování. S lidmi, jejich náklady a zbožím migruje bezpočet často nepozorovaných organismů a jejich diaspor. Vlaky jsou příhodnými vektory přenosu a homogenní kolejištní substrát železničních svršků pro mnohé přímo ideálním refugiem.

Výrazný antropický tlak na krajinu ostravské pánve zapříčinil zdejší vyhynutí nemála autochtonních prvků, avšak zdaleka nebyl tak unifikujícím, jak by se mohlo prvopohledově jevit. A právě v bohaté síti kolejišť, zvláště tam, kde je trvale blokována sukcese (mechanickým narušováním projíždějícími vlaky, herbicidními postřiky, úpravami železničních svršků apod.), kde nedochází k přílišné druhové kompetici, nalézá svou „náhradní“ niku mnoho pozoruhodných rostlin. Mezi nimi se vyjímají nebezpečné či potenciálně nebezpečné epekyfyty [sensu 1.] nebo dnes velmi vzácné a ohrožené segetály.

V okrese Ostrava-město je položeno přibližně na 50 km železničních tratí (nepočítaje vlečky do průmyslových areálů), které v seřadovacích nákladních nádražích čítají i 70 souběžných kolejí. V roce 2013 byla systematicky mapována jejich floristická diverzita, přičemž na devíti dílčích úsecích (každý úsek byl mapován alespoň 3× za sezónu) zmíněných tratí bylo získáno 3 834 údajů 557 taxonů, z toho 79 bylo všudypřítomných a 158 ojedinělých. 12 taxonů lze označit za nové pro region severní Moravy a Slezska, 11 neznámých či domněle vyhynulých bylo znovu potvrzeno. 45 z nalezených je řazeno v aktuálním celonárodním červeném seznamu [2.] a tři taxony byly nově [cf. 3.] pro Českou republiku objeveny: z britských ostrovů (primárně však jihoevropský) invadující anemochor – starček – *Senecio squalidus* a balochoricky se šířící západoevropský kakost – *Geranium aequale* a středoamerický pryšec – *Euphorbia (Chamaesyce) prostrata*.

Klíčová slova: *diverzita; kolejiště; Ostrava-město; tracheofyta*

Literatura

- [1.] PYŠEK, P., DANIHELKA, J., SÁDLO, J., CHRTEK, J. JUN., CHYTRÝ, M., JAROŠÍK, V., KAPLAN, Z., KRAHULEC, F., MORAVCOVÁ, L., PERGL, J., ŠTAJEROVÁ, K. et TICHÝ, L. *Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns*, Preslia, 2012, 84, 3, pp. 155-255, ISSN 0032-7786.
- [2.] GRULICH, V. *Red List of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition*, Preslia, 2012, 84, 3, pp. 631-645, ISSN 0032-7786.
- [3.] DANIHELKA, J., CHRTEK, J. JUN. et KAPLAN, Z. *Checklist of vascular plants of the Czech Republic*, 2012, 84, 3, pp. 647-811, ISSN 0032-7786.